

Izbaje vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2637 S. Lawdala av.
Office of publication: 2637 So. Lawdala av.
Telephone: Lawdala 4634.

LETO—YEAR XVI.

Chicago, Ill., sobota, 17. marca (March 17), 1923.

Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 65.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PROFITI PREGOVORNIŠKIH BARONOV NAD VSO MERO OGROMNI.

Kompanije ne vedo, kako bi jih v svojih knjigah prikriji svetu.

BARONJE BI SKORO NE MOGLI IMETI BOLJŠIH VLADNIH REGULACIJ, NE VIŠJIH CEN.

Beaver Brook, Pa. — V zadnjih par številkah smo poročali, kako so gospodje baronje to zimo opeharili ljudstvo za lepe denarje s tem, da so prodajali čisto navadne odmeške za čisto dober premog. V tistih poročilih smo pokazali, kako potrebna bi bilo, da bi se vladne oblasti malo bolj ozirale na koristi ljudi, ki združujejo našo vlado ter se zavzela za to, da bi bile vse glavne ljudske naprave pod vladno kontrolo.

Razmere, ki vladajo po vseh glavnih panogah našega industrijskega in kupčijskega življenja, naj bi vladni odprle oči. Javnost naj bi se zlasti zanimala za vanevpijoče krivice, ki se gredo dandanes ameriškemu narodu od strani velekapitalističnih razmer.

Vsaka vlada, ki ni tako odvisna od plutokracije, kakor je dandanes v Ameriki, bi naglo naredila konec vsemu izsmanju pridnega naroda s tem, da bi odvzela sedanjo moč veleindustrijem ter prevzela sama vse tiste industrije, ki so našemu ljudstvu valed sedanjih razmer v najhujše breme.

Toda naša dobra vlada ne stori tega, ker je v službi naših denarnih magnatov. In tako mora ljudstvo plačevati za te ali one vsakdanje potrebščine tako pretirano visoke cene, da se svojih ogromnih dobičkov boje celo gospodje magnatje zasmij.

In ena takih vsakdanjih potrebščin je premog. Delavec ga malo ne zastonj nakupiye gospodu baronu, ameriškemu človeku ga plačuje tako visoko kakor nikoder drugod na svetu.

Državljeni Združenih držav so to zimo plačevali tono premoga po 18 (piti osemnajst) dolarjev, in sicer za tono premoga, ki velja le \$1.56, ko je že na železniškem vozu.

Kontraktni delavec dobe \$2.40 za karo. Stroški za delo go v tem slučaju samo 96 centov na tono. Če pridene mo 60 centov na tono za druge produkcijske izdatke, znašajo val resnični stroški za tono premoga le \$1.56.

Ta račun je posnet iz računskih knjig takojšnje premogovniške tvrdke Charles M. Dodson Co.

Premog, ki ga ta kompanija producira, je del kuriva, za katerega dobiva, kakor pravi kurivna administracija države Massachusetts, še kar pri rovu po \$12 do \$13 tono.

Po mnenju rudniškega delavca in vsaj enega državljana, ki je vsaj malo seznanjen s celimi kurivnim položajem, so uredbe raznih kurivnih vladnih skupin v kar najboljšo pomoč namenom in ciljem raznih premogovniških baronov.

Cisto naravnost je priznano, da ne morejo premogovniški lastniki niti v sanjah vprašati vlade za boljše prometne odredbe in odločbe, kakor jih imajo. Po teh morejo delati tako ogromne dobičke, da poprej še sanjati niso mogli o njih.

Dobički so tako neznanako veliki, da kompanije trdega premoga že v resnici ne vedo, kako bi jih prikriji v svojih računskih knjigah.

Neodvisni premogovniški lastniki, ki nimajo nikakršne finančne zveze s železničarji, pravijo, da so visoke cene, za trdi premog, posledica posledica železniškega lastništva velikih premogovniških kompanij.

Mnoge kompanije so prodajale premog po primeroma niski ceni pri rovu, a so naredile velikanski dobiček iz voznine svojega lastnega premoga.

Pregled večjih dnevnih dogodkov.

Amerika.

Kukluksovski morilec in mučitelj v Louisiani ostanejo nekaznovani. Veleporota se je sošla in razšla s izjavo, da "ni dokazov." Fašisti med ameriškimi Italijani imajo svobodo govora in policijsko zaščito, protifašisti pa nimajo svobode in ne zaščite.

Državni tajnik Hughes je izjavil, da Anglija ni prosila ameriške vlade za posredovanje med Nemčijo in Francijo.

Inosestvo.

Položaj v Ruhrju je neizpremenjen. Zopet pet Nemcev ubitih. Francoska vlada odklanja posredovanje.

Nemčija je baje ponudila Franciji 40 milijard zlatih mark odškodnine.

V Delavski stranki na Angliškem je izbruhnil vihar protesta proti voditeljem, ki hođijo h kralju na gostije. MacDonald se je tudi ponižal.

BARBARSKO MUČENJE OSTANE NEKAZNOVANO!

Veleporota v Bastropu, La., noče obtožiti kukluksov, ki so na sverinski način umorili dva moža.

Bastrop, La. — Veleporota, ki je imela obtožiti morilce Watta Daniela in T. F. Richardsa, katera sta bila na silno barbarski način mučena in umorjena 24. avgusta 1922., je končala zaslivanje in bila razpuščena brez vsake obtožnice. Veleporota je zborovala deset dni, nato pa je 15. marca informirala sodnika, da "sicer obtožuje zločin, ki je bil izvršen, toda dokazi niso dovolj jasni za obtožitev kogarkoli."

Daniel in Richards sta izginila v noči 24. avgusta m. l. in par tednov pozneje so našli njuna trupla v reki brez glav, ki sta bili odrezani. Vse kosti so jima bile polomljene z neko posebno mučilno napravo in na koži so se videli odtisi težkih udarcev. Iskaleci so našli tudi glavi v vodi in tako sta bila moža spoznana. In to strašno zločinsko dejanje ostane nekaznovano!

Mussolini pačuje tudi v Ameriki!

Fašisti v Connecticutu imajo svobodo govora, protifašisti je nimajo.

Waterbury, Conn. — (Feder. Press.) — Mussolinijeva moč sega tudi v Ameriko in policija ameriškega mesta je v njegovi službi. To dokazuje afera v Waterburyju, ki se je že razvila v pravi škandal.

Med Italijani v Waterburyju se je ustanovila fašistična organizacija, ki si je nadela nalogo razbijanja delavskega gibanja med svojimi rojaki. Uspeh je velik, kajti mestna policija gre popolnoma na roko fašistom. Dva socialistična shoda sta bila še razbita. Na obeh je hotel govoriti Carlo Trecca iz New Yorka, urednik tednika "Il Martello", ali obratno so fašisti razbili shod s pomočjo policije. Kadar pa fašisti zborujejo, tedaj pa stoji na straži policija, da socialisti ne motijo shoda.

Ameriška unija za civilne svobodščine se je pričela zanimati za stvar in poskusila bo izvojevati svobodo govora za Italijanske socialiste na ameriških tleh.

ŠE 5 UNIJ POVIŠALO SVOJO MEZDNO LESTVICO.

Chicago, Ill. — Poleg zidarake unije, ki je, kakor smo poročali včeraj, zavrnila Landisovo lestvico ter podpisala s stavbinškimi podjetniki novo pogodbo, je še pet drugih stavbinških unij povisalo svojo mezdno lestvico. Člani vseh teh unij bodo avtomatično dobili 15 centov več na uro, kar povišalo njih mezdno do najmanjše plače \$1.25 na uro.

AMERIKA UTEGNE PRODATI SVOJE LADIJE EVROPSKIM DRŽAVAM.

Plovbeni komisar Lisner pravi, da ima ameriški plovbeni odbor pravico prodati ladje.

PRODAJI NE DELA PRAVNOBENA OVIRA NAPOTJA.

Washington, D. C. — Uradniki plovbenega odbora so podali izjavo, v kateri je povedano, da je vprašanje o prodaji ameriških ladij v njih korporaciji zopet stopilo v ospredje.

O njem je razmisljal nalašč v to svrhu izbran odsek, ki ima nalogo sestaviti in izdelati načrt, kako bi se dalo na najlepši in najboljši način vlado razbremeniti glede ladij, ki jih lastuje.

Leta 1920, so že to nameravali. Pa so prodajo zadržali razni ameriški listi. Sodno postopanje, ki ga je uvedlo lastništvo tistega časopisja, je rešilo lep del vladnega brodogoja tuje roke.

Sodišče je izreklo svoj sklep ter povedalo ameriškemu narodu tajnost, da ne morejo biti ameriške ladje prodane tujim narodom.

Mnenji komisarja Lisnerja in podpredsednika korporacije nujnega brodogoja se ne krijeta. Zadnji je izrecno poudaril, da ne morejo biti ameriške ladje prodane tujim narodom.

Stvar glede prodaje še ni popolnoma pojasnjena. Kdo je dal tozadevni nasvet plovbenemu odboru, ni doleže še znano. Vsekakor pa gre tukaj zopet za kak prav masten graft. Morebiti je za prodajo plovbenih načelnik Lasker, ki je sedaj na političnih v Floridi.

Uradniki plovbenega odbora so mnenja, da ni niti v Jonesovi, niti ne v pomorski trgovski postavi nobene določbe, ki bi preprečevala ali pa vsaj ovirala prodajo vladnih ladij. Tudi nobene posebne postavodaje bi ne bilo treba za njih prodajni načrt.

Če potrdi načrt pet komisarjev plovbenega odbora, pa bi bilo že dovolj postavno postopanje.

Vprašanje prodaje ameriških ladij pa se bo precej zavleklo, saj, kaj, posebni pregledni odsek, ki je sedaj na delu, bo dovršil svoje poročilo šele v nekaj tednih. Določiti je namreč treba ceno vsaki ladij posebej. Nadalje morajo tudi dognati, katere ladje se še izplača obdržati v obratu, in katerih ne.

DAVIS NAMERAVA USTANOVITI PRISELJENSKI KLUB.

Washington, D. C. — Delavski tajnik Davis hoče organizirati društvo naturaliziranih Američanov, ko se vrne iz Floride, kjer se sedaj mudi v družbi s predsednikom Hardingom.

Davis upa izpolniti svoje tozadevne načrte za veliko narodno organizacijo med bivanjem v Floridi.

Tajnik meni, da bo takšna organizacija velikega pomena v amerikanizaciji 7,000,000 tujerodnih rezidentov, ki še niso naturalizirani.

Ime "Castle Gardeners" je nekdaj predlagal za to novo organizacijo, ker je bila star priseljenski postaja v New Yorku po imenu Castle Garden izkreališče milijonom in milijonom naturaliziranih Američanov.

ZNAMENITA IZNAJDBA.

St. Louis, Mo. — Vodstvo washingtonske univerze je naznanilo, da je iznajdeno zdravniško orodje za operacije na srcu v odprti moč takozvana "mitral stenosis", kar pomeni zožitev srčne zaklopke. Zdravniška zgodovina je do sedaj samo za eno takšno operacijo, ki se je posrečila.

Zoženje srčne zaklopke v "mitral stenosis" povzroča zadrževanje in nabiranje krvi, povečanje srca, boleče otekle na nogah in rokah in druge učinke, ki pospešijo smrt, če jim ni odpomoi. Novo zdravniško orodje, ki ima ime endokardiskop, precepi zaklopko, nakaž se kri zopet redno pretaka.

PARIZ JE RAZBURJEN RADI NOVIČ O REVOLTI V RUHRU.

Pariz. — (Federated Press.) — Pariški listi so prinesli razburljivo poročilo o prihajajoči revoltil delavcev v okupirani Ruhrju, ki haje izbruhne kmalu. Poročilo se glasi, da je Karl Radek dospel v Ruhr z dvajsetimi agitatorji, ki govore francosko. Namen agitacije je, zanesti revolto v francoske vojaške čete. Francoski poveljniki se zagrozili s težko kaznijo vojnikom, ki čitajo ali razmašajo letake in druge prepovedano štivo.

RADI STRUPA ODKOPAJO MRTVO ŽENSKO.

Nagonetna smrt mlade ženske je privedla policijsko oblast do sprosnaja stranskega strupa.

STRUPA SE BOJE ORLO JAKO IZVEDENI IN IZKUŠENI KEMIKI.

Chicago, Ill. — Zadnje sredo je bila Ana Cummingsova, ardevo tako nevarnega strupa, da se celo izvedeni in izkušeni kemiki dobro premisljajo, preden ga primejo s rokami. In kakor meni policija, je vzel ta strup življenje pred šestimi tedni tudi njeni sestri Mariji F. Cummingsovi.

Strup je znan pod imenom sodiumfluorid. Ana Cummingsova ga je požrla nehoti, ko je vzela vase žličko nekega praška iz steklenice, na kateri je bilo zapisano, da je to nekakšno kreplivo. Ženaka je potem umrla šest eno uro.

Njena sestra je tudi umrla v kratkem času potem, ko je vzela vase žličko praška iz iste steklenice.

Marijino truplo boje iskopali ter preiskali, da doženejo, kaj je povzročilo njeno smrt. Sorodniki ne marajo sicer tega sedaj še dovoliti, ali sodne oblasti bodo uvedle postopanje, s katerim bo sodstvo moralo dopustiti, da odkopljejo mrtvo truplo pokopane ženske.

Sodiumfluorid ni navaden strup. Njegovi čudni in ne popolnoma umiljivi učinki so tako nevarni, da morejo ravnati s njim edinole izvedenci. Eter, alkohol in mnoge druge kemične stvari se nenagoma vnamejo, če pridejo v dotiko z rastopino sodiumfluorida.

Namešana snov tega strupa razje steklo in zamašek tako izlahka, kakor topi in taja vročina led.

Le vrvice tega strupa je treba za žolodec, pa je smrt nezogibna.

Ženska je vživala patentirano narkotično snov. Gotovo ni mislila povžiti tistega stranskega strupa niti Ana, niti Marija, o kateri sicer še ni dognano, da je bila žrtev tistega strupa, ali o tem se hočejo sodne oblasti ravno prepričati. Kdo je podtaknil v steklenico strup in zakaj, še ni dognano. Vsekakor pa je svetovati in to pa resno svetovati vsakomur, naj se skrbno varje narkotičnih pripravkov, ki so že same na sebi še bolj uničujoč strup za sloveški organizem, kakor je alkohol.

ODPOKLIC SPREJET V WISCONSINU.

Madison, Wis. — Rezolucija za odpoklic vseh javnih uradnikov, vsteviši sodnike, je bila sprejeta 14. t. m. v senatski zbornici wisconsinke legislature s 17 glasovi proti 12. Rezolucije je predložil socialist Huber. Ako bo državna ustava amendirana, kakor določa rezolucija, bo ljudstvo s splošnim glasovanjem lahko odstavilo vsakega državnega uradnika, ki ne bo delal za njegove koristi.

ANGLIJA JE PLAČALA PRVI OBROK DOLGA.

Washington, D. C. — Anglija je 15. marca plačala prvo vsoto \$4,028,000 na račun svojega vojnega dolga Združenim državam.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo nestalno. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 33, najnižja 37. Sonce izide ob 5.58, zaide ob 6.

FRANCIJA JE HLADNA NAPRAM MIROVNI PONUDBI NEMŠKE VLAD.

Francoski delegat lige narodov pravi, da bosta tudi Anglija in Italija morali nositi stroške okupacije Ruhrja.

ZOPET PET NEMCEV UBITIH.

Pariz, 16. marca. — Francoska vlada je danes izjavila, da odkloni vsako ponudbo za obnovo pogajanj s Nemčijo, ki pride od tretje države. Ponudba mora priti naravnost iz Berlina.

Dusseldorf, 16. marca. — Francoski vojaški vlak je bil danes razdejan blizu Trevasa valed sabotirane proge. En vojak je bil bit, ranjeni pa so trije vojaki in trije francoski železničarji.

Berlin, 16. marca. — Nekateri listi so bili danes informirani, da je nemška vlada ponudila Franciji približno 40 milijard zlatih mark celokupne odškodnine. Polovico plača takoj, drugo polovico pa v gotovih obrokih. Ponudba je bila narejena s posredovanjem Švice.

Nemška vlada pa zahteva, da mora Francija najprej izprazniti Ruhr, predno se začne pogajanje. London, 16. marca. — Lord Curzon, zunanji minister, je včeraj konferiral dve uri s nemškim poslanikom Sthamerjem, potem pa je imel dolgo tajno konferenco s francoskim poslanikom. Iz tega se sklepa, da Anglija pritiska za sporazum med Francijo in Nemčijo. Poroča se, da s Anglijo vred pritiska tudi Holandija, Danska in Švedska ter razni mogočni angleški in ameriški finančni interesi.

Pariz, 16. marca. — Francoska vlada se vedno trdi, da ni prejela nobene posredne ali neposredne ponudbe od Nemčije za obnovo reparacijskih pogajanj. Poročila iz raznih virov, da namerava nemška vlada ponuditi nov načrt za rešitev odškodninskega problema, so našla hladne odzive v vladnih in parlamentarnih krogih. Izjave mnogih visokih uradnikov v privatnih intervjujih dokazujejo, da Francija še ne misli kmalu zapustiti Ruhrja. Joseph Barthelemy, delegat lige narodov, je rekel, da Francija ne bo sprejela niti 30 milijard zlatih mark prvega plačila; vse to je premalo. Barthelemy je tudi rekel, da bosta morali tudi Anglija in Italija nositi gotov del strokov okupacije Ruhrske. Dusseldorf, Nemčija, 16. marca. — Francoska straža je včeraj (Dalje na 3. strani.)

MacDonald je večerjal pri kralju.

Vodja delavske opozicije v parlamentu se je tudi ponižal.

VIHAR PROTESTA MED DELAVCI.

London, 16. marca. — Kralj George je sredi pogostil štiri delavske voditelje v svoji palači Buckingham kakor je objubil zadnji teden, ko je bil on gost z laboriti vred na Astorjevi gostiji. Kraljevi gostje so bili Ramsay MacDonald, vodja delavske opozicije v parlamentu, J. M. Thomas, John Clines in Philip Snowden; zadnji trije so zadnji večerjali s kraljem. Delavski voditelji so sodeli med mnogimi aristokrati in navzore je bil ministrski predsednik Bonar Law ter Loyd George. Stregli so jim lakaji v črnatih suknhaj, hlačah dokolenkah, belih zogavkah, nizkih čevljih in s belim prahom posipanimi lasmi.

Medtem pa je zabeležen vihar protesta v Delavski strani proti komediji katero uganjajo delavski voditelji. David Kirwood, kotaki delavski poslanec, ki je bil tudi povabljen na kraljevo gostjo, a je odklonil vabilo, je dejal: "Ni namo nič proti kraljevi osebi, smo pa proti sistemu monarhije in kapitalizmu, ki gresta z roko v roki in tlačita ljudstvo." Voditelj delavstva, ki se ceremonijalno klanja kralju, je hinuec in izdaljec delavnega ljudstva." (Dalje na 3. strani.)

ANATOLE FRANCE PRIFOROA FEDERALIZIRANO EVROPO.

Pariz, 16. marca. — Anatole France, glasoviti francoski literat in socialist, je zadnje ob priliki slavnosti v spomin Remana dejal, da federacija evropskih držav je edino sredstvo za preprečenje bodočih vojn. "Dokler se narodi merijo po občinstvi zemlje, na kateri bivajo, nimamo še civilizacije. Civilizirana ljudstva ne krajejo rek in gorskih grebenov od sosedov v svrhu, da zavarujejo svoje meje. Narodi se rode in umro. Za narodi pride federacija narodov in tedaj pride mir." je rekel France. — Francoski reakcionarni listi se sicer škandalizirajo nad Francovim govorom, toda objavili so ga v celoti.

PROCES PROTI FOSTERJU JE ZDAJ V TIRU.

Serif je bil prva priča za državo; povedal je, kako je lovil delegate v šumi.

St. Joseph, Mich. — Porota, ki ima odločiti o krivdi ali nekrivdi W. Z. Fosterja, tajnika Strokovno-unijske izobraževalne lige, je bila končno sestavljena v četrtek. Devet porotnikov je farmerjev, en je grocerist, drugi je čuvaj na železniškem križišču in edina ženska, ki je ostala na poroti, je hišna gospodinja.

O. L. Smith, pomožni generalni pravdnik v Michiganu, je odprl obravnavo s dolgo adresno, v kateri je dejal, da je Foster aktivni agitator komunistične stranke in izobraževalna liga, katere tajnik je obtoženec, da je veča komunistična propagandna v Ameriki. Njegova misija je, organizirati delavce za revolucijo. Smith je tudi dejal, da so delegatje na tajni konvenciji "shvili umor dvajsetih delavcev" v Herrinu, Ill.

Glavni zagovornik Walsh je protestiral proti tem besedam, rekoč, da herrinska afera ne spada v obtožnico.

Prva državna priča je bil šerif George Bridgeman iz okraja Bergien, ki je povedal, kako je 18. avgusta 1922. prejel prošnjo od Jacoba Spolanskega, načelnika čikaškega biroja zveznega justičnega departamenta za opazovanje radikalcev, da mu naj pomaga poloviti delegate tajne komunistične konvencije, ki se ima vršiti v šumi okraja Bergien v Michiganu. On se je odzval in najel pomožne šerife. Naval so vodili detektivni justičnega departamenta. Pomagal je tudi odkriti letine komunistov, ki so bila zbasane v dveh sodih, zakopanih v zemlji. Našli so knjige, dokumente, tiakovine in več pisalnih strojev, ki so bili pripravljeni za zborovanje. Kraj je bil tako skrit, da bi se bila konvencija izvršila neopaženo od oblasti, ako ne bi bili detektivni justičnega departamenta že prej vedeli za prostor.

St. Joseph, Mich. — (Federated Press.) — Interesantna razprava med pomožnimi državnimi pravdniki in odvetniki zagovorništvu o komizmu, revoluciji, privatni lastnini itd. je trajala tri dni. Bila je dobra šola za porotnike in občinstvo, ki je svoje "znanje" o teh predmetih doslej zajemalo zgolj iz kapitalističnega časopisja.

Humphrey Gray, ki je v privatnem življenju milijonar in cerkveni steber, je spravil državne pravdnike in sodnika v zadrage, ko je vprašal porotnike, če amatrjo "Proglas neodvisnosti" za nezakonit in kanjiv dokument. Tako velika je bila zadrage, da je sodnik White dejal Grayu, da se ne sme več zatekati k ameriški revoluciji po opravičevanje revolucionarnih činov.

Gray se je nato zatekel k najnovejši zgodovini. Pripovedoval je porotnikom, kako so komunisti na Ogrskem dobili vlado brez nasilja, toda njihova vlada je bila nasilno ovržena po kapitalistih tujih držav. Socialisti na Finskem so si osvojili vlado s večinno glasov pri volitvah, toda kapitalistična manjšina je naprej s pomočjo (Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZDRUŽENJE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZDRUŽENJE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokajo se na vrata.
 Naročnina: Zedinjene države (vključno Chicago) \$3.00 na leto, \$0.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.66 na tri mesece, in na inostranstvo \$5.00.
 Naslov na vso, kar ima stik s uredništvom:
"PROSVETA"
 2087-89 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on application.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago \$6.50; and foreign countries \$5.00 per year.
"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-23) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PROHIBICIJA V POLITIKI.

Prohibicija je danes v politiki, kakor je bila, preden je bila uzakonjena. Pred uvedbo prohibicije so se razni profesionalni političarji družili z različnimi reformatorji, da so pri volitvah pomnožili svoje glasove. Saj ne bo prohibicije, so se norčevali profesionalni političarji. Ali prohibicija je prišla in danes je tukaj.

Ljudstvo je lani pri novembarskih volitvah pokazalo, da ni zadovoljno s prohibicijo. To je bil prst profesionalnim političarjem, da ne bo ljudstvo več sledilo onim, ki mu bodo pripovedovali, da se bodo ljudje kar čez noč poboljšali, ako se uvede postavna prohibicija. In prohibicija se je zopet vrnila v politiko.

Po novembarskih volitvah sta bili kongresni zbornici predloženi dve predlogi, o katerih se lahko reče, da so za reformiranje prohibicije. Ena predloga določa, da predsednik imenuje sedem oseb v odbor, od katerih naj bosta dve ženi. Ta odbor naj določi, koliko alkohola naj vsebuje pijača, da se smatra za opojno. Druga predloga pravi, da se naj osemnajsti amendment k ustavi tako tolmači, da se smatrata pivo in ol za opojna, ako vsebujeta več kot sedem odstotkov alkohola. Vino, likerji, žganje pa ne smejo vsebovati več alkohola kot petnajst odstotkov.

To je začetek, ki pa govori, da bo prohibicija zopet igrala ulogo v politiki in da bodo političarji z njo begali volilce. Znamenja že zdaj govore, da pride vprašanje prohibicije na konvencijo obeh starih strank v letu 1924. Na konvencijah bodo nastopali govorniki proti prohibiciji in zanjo. Vse to se bo vršilo, da se pozornost volilcev obrne od drugih važnejših političnih in gospodarskih vprašanj. Kakor je preje zahteva, da se uvede prohibicija, tako bo zdaj zahteva za odpravo prohibicije vršila to svojo nalogo.

Volilci bodo pametno ravnali, ako se ne bodo ozirali na govornice zagovornikov in nasprotnikov prohibicije. Ampak volilci naj si dobro ogledajo gospodarski in politični program strank, ki bodo postavile v letu 1924 svoje kandidate. Delavcu ne pomagajo, ako imajo prohibicijo ali če je odpravljena, ako ni njegov zaslužek tako velik, da lahko pošteno preživi svojo družino in skrbi za izobrazbo svojih otrok. Farmarju ne bo prav nič koristilo, ako je prohibicija odpravljena ali postavno uvedena, dokler na trgih postojajo take razmere, da mora svoje produkte pošiljati skoraj zastoj na mestne trge. Tisti, ki najbolj glasno kriče, da so za odpravo prohibicije, ali pa tisti, ki vpijejo izredno glasno, da so za ohranitev prohibicije, bodo storili najmanj za delavca in farmarja. Njih volilni "šlager" je prohibicija. Zagovorniki in nasprotniki prohibicije v starih strankah so si v politiki podobni drug drugemu kot jajce jajcu. S tem "šlagerjem" hočejo omaniti volilce, da ne vidijo zvez, ki jih imajo za kulisami z mogočnimi privatnimi interesi.

Ameriško ljudstvo naj ima oči odprte in posebno naj pazi na političarje, ki so privlekli prohibicijo v volilno kampanjo. Par desetletij je prohibicija služila, da so v volilni kampanji lahko ljudstvu zapopali oči, da ni videlo važnih perečih gospodarskih in političnih vprašanj. Specijelni privatni interesi bi radi videli, da prohibicija ostane še nadaljna desetletja v politiki kot sredstvo za prikrivanje resnice v volilni kampanji.

Dosti igre je že bilo dozdej s prohibicijo in če bo ljudstvo pri volitvah v letu 1924 pokazalo razsodnost, bo to zadnja igra s pomočjo prohibicije v volilni kampanji. Političarji bodo spoznali, da ta poteza več ne vleče pri ljudstvu in logično bo temu spoznanju sledilo, da jo opuste.

Za ljudstvo bo to ena največjih zmag nad profesionalnim politikaštvom, ki bo odprla pot, da se profesionalno politikaštvo izstrelji iz volilnih kampanj in so kandidati raznih strank prisiljeni, da kandidirajo na podlagi svojih programov in ne mučijo ljudstva na volilnih shodih s političnimi "šlagerji", ki nimajo drugega namena kot držati ljudstvo proč od spoznanja resnice.

SLIKE IZ NASELBIN.

Gladiaga, Pa. — Rojaki po drugih naselebinah morda mislijo, da smo tu še vsi pomrli ali da so nas "kozaki" podušili v zadnjem letu, ker ni toliko časa nobenega dopisa od tod. Naš stari dopisovatelj se tudi ni še na glas. Ne bom pisal o družinskih razmerah, kajti tu se vsi še precej dobro nastopijo med saboj. Za poročali je dovolj drugega.

Pogosto smo bili še osleparjeni na različne načine in treba je, da se o tem tudi kaj piše, da se rojaki znajo bolj varovati. Prišli so k nam neki agente in prodajali delnice za bakrene rudnike. Dobil so dosti tisočakov. Potem so prišli z delnicami na oljni vrelci in prodajati so nam pričeli delnice za sadrsko prodajalno. Vas to se je tako vrtilo, da je šlo rakove pot vse; kar je kje dal, je gotovo izgubil. Tako je šel tisto priložni denar delavcev in špe spekulantom in goljufov. Pred letom so sopen pričeli nekje vrete "kompanisti" in pričeli prodajati svoje delance. Psevili so nam, da postavijo tovarno v neki naselebin. Imeli so dobre zastopnike in celo Slovence je bil eden. Hvalili so, kako tovarno bo imajo, a da leta ni dovolj obširna, da je premalo prostora in da imajo čez glavo naročil, da ne morejo v tisti tovarni dovolj producirati. Spet so se nabrali tisočakov, pa so šli nazaj, odkoder so prišli. Ista družba je sopen pričela po neki naselebin v Pennsylvaniji z raspečavanjem takih delnic. Naši rojaki so tam in pripravljali jim, naj bodo opazni, če se morajo lastovati delnice, naj se pasijo vsaj toliko, da ne bodo prevedi na zgubi. Naa so dovolj in ne želijo, da bi jih še kje drugje. Rojaki, spomnite si, če je v njih podjetju toliko ugodnosti kot vam silkajo oni, ne bodo delnice rasprodajali med vas, ker takih delnic sploh ni na prodaj, temveč jih imajo še davno v rokah mogoteli.

V naši naselebin so postavili nekaj lesenih stebrov za neko tovarno. Vsač človek lahko ve, da posebna tovarna ne more stati na lesenih opornikih.

Ne pripravim nikomur, da bi se kdaj prišel v naše naselebine prodajati delnice, ker vsakemu, ki jih nam pride vsiljevati, se bo precej zudilo, da jo hitro pobriše od tukaj, čeprav bo prav šlo kolena gasil blato.

Delavske razmere so pri nas zmerne. Sedaj sušene krampje in lopate vsak dan. Ne vam, koliko časa bo tako. Na zadnje stavko smo še nekoliko posabili, pa vseeno smo se jo dobro zapomnili in dobili skušnjo, da prihodnjim nas ne bodo kar tako lahko speljali na led, vlasti toliko časa ne, dokler bodo na stolčkih sedenji voditelji. Stokali smo že pet mesecev, a dobili sploh nič. Toliko seveda je na boljšem, da imamo pravo plačo, ki bi jo drugače morda ne bilo. Na boljšem bi bili lahko več, če bi bilo vodstvo organizacije postopalo drugače in manj pristojalo na delavstvu škodljive kompromise.

Glede družstva tudi pri nas nisimo pri alabejsem. Pri vsaki seji imamo kaj novih predlogov in na list "Prosveto" tudi mišlim, da smo domalega vsi naročeni.

Če je še kateri rojakov, da ni pri podporni organizaciji, pa bi mu pripravil, da pristopi k S. N. P. J., ki je najmočnejša organizacija Slovencev v Ameriki. Vsač rojak naj se naroči na "Prosveto", ki prinaša prave in resnične podatke o dnevnih dogodkih in piše s staljša delavstva. — J. Jerab.

Adamsom, Okla. — Pri nas delamo v premogorovih po štiri ali pet dni na — mesec, ne na teden. Umevno, da nam to ne zadostuje niti za hrano. V bližnjem Lareharmu so rudniki, ki jih lastuje Rock Island železniška družba in obratujejo v njih "a polne pare". A tam tudi ne morejo biti vpsoleni vsi delavci, zato tam ni mogoče dobiti dela.

Rojaki, bodite torej previdni in ne hodite sem za delom. Po drugih državah, bi svetoval, da bi se rojaki bolj oglašali o delavskih razmerah in poročali, kako je pri njih radi dela.

Na društvenem polju pri nas še precej dobro napredujemo, drugače pa životarimo. Da ne potratim preveč prostora, za danes končam z željo, da bi list dobil obilo novih naročnikov. — Joseph Trajnik.

Naročite se in širite svoje glasilo "Prosveto".

Naše družinske razmere.

Iz mraze Minnesota. — Vedno rada berem časopise, posebno pa Prosveto in strinjam se s rojaki in Glencoe, O., ki piše, da ne spada v list pisanje glede družinskih razmer kot zadnje časa. Tako sem istega mnenja kot rojakiinja s hriba, ki pravi, da moramo potpetiti. Res imamo delavske žene s trnjem posuto pot življenja. Saj nisem soper ločne žene, ki živijo lepo s otroci ali ne, toda proti takim pa, ki pobegnejo od mož s drugimi in poleg tega svetim zakonskim možem še poberejo vse pribranko. In o takih je večkrat slišati. V svobodni državi smo res, toda svobodo moramo tolmáčiti pravilno. — Minnetonka.

Book Springs, Wyo. — Stvar glede naših družinskih razmer ne bo tako huda kot je prvotno izgledala. Kot sames si jemljem pravico, da zagovarjam smaki stan, po katerem je tudi padlo nekaj trpkih. Ker se vse tako izgleda, kot bi bili "pečlarji" vpege krivi, naj mi bo dovoljeno povedati kaj jaz mislim.

Če bi človek sedel po nekaterih dopisih, so ženske v resnici dobre svojim možem, toda možje ne vedo, kaj je sreča zakonskega življenja. Povedati moram, da sem preost od ženitve in mi nikdar še ni bilo treba šakati doma premišljeva: kje neki jo drži, da jo ni domov!

Le možki so krivi nemirov v družinah in ločitev! Zakaj bi ne bili bolj stvarni? Le priznajmo, da v številnih slučajih nesporazumljen v družinah nista kriva ne mož ne žena, marveč tretja oseba. Pogosto je videti slučaj, kjer bi lahko vladala prava družinska sreča, toda žena si je utepila nekaj v glavo in tega se drži ter je ni druge pomoči kot "divers". Ko je to storjeno, pa ni kriv nihče drugi kot on. Zakaj! Zato, ker je pasil na otroke začasa, ko je bila ona odsotna.

Vsemim tudi nasprotno stran. Mož pije, igra kvarte, ko dobi plačo, ga ni domov prej, da je suh. To ni tepe in ženi je težko življenje z njim. Uničuje se dom, zanemarjeni so otroci in sploh vse. Človek s takimi slabimi lastnostmi bi se ne smel oženiti. Torej, zakaj ga je vzela? Takrat je naredila brez pomisleka korak v težko življenje. Če pa je bil on prej dober človek in sedaj uganja kake neumnosti, ali je njegova žena še vprašala za pravi vrok, zakaj je postal tak? Je li pomislila, če bi se našla kaka pot, da bi se to popravilo. Možki tudi misle taki, da bi začeli sovražiti dom in in svojo družino brez povič. Samoohsebi je umevno, da so tam v največ slučajih krive razmere današnjega družabnega sistema.

Da pa ne bom napačno razumljen, omenim, da se tudi jaz strinjam z ločitvijo zakona. Ženske bi morale imeti po naravnih zakonih ravnotoliko prilike do napredka kot je ima možki, in ne pametne so, ako se te prilike ne poslužijo. Torej, če ne more živeti s svojim možem, pusti naj ga, in tako naj ne živi več z njo on, če ni obstanka pri njej. Boljše je imeti mir kot pa vedno vojno. — Pečlar.

Ole Elm, Wash. — Kot zasledovalec družinskih in socialnih razmer, si usojam izraziti svoje mnenje, o načinu pisanja, ki je zadnje časa kakor govorice okoli starokrajškega vsakega vodnjaka, pri katerem se ženice pogovarjajo o svojih možčkih. Ne nameravam napasti žensk z "namazanimi jeziki", ker to je že prastara in pirojena jim navada, da se toliko optimistične, da vidijo samo praznino v zraku, a okvirja ne. Okvir, ki obkroža današnji proletarijat z mizerijo, je treba po mojem mnenju malo bolj upoštevati kot kaj drugega. Razmere bi bilo treba tolmáčiti sklicevaje se na okoliščine, ne pa tako pridrveti v javnost radi nekega pečlarja, ki bi se rad seznanil s pošteno Slovenko v svrhu ženitve. On (pečlar iz Kalifornije) ima gotovo izkušnje, da se boji takozvanih "divorsank", saj nič čudnega ni za človeka, ki je še nekaj časa na tem kontinentu ter se peha iz kraja v kraj za obstanek svojega bomega življenja, pa naleti na vsakejake doživljaje med zakonskimi. Ko je človek že vse neprilike v zakonih te dežele videl, ni čuda, če ima nekaj strah pred tem.

Kot 22 letni popotnik skozi Nemčijo in tudi Kansas, kjer se je

to pričelo, sem videl neštivilne vroke od strani obeh spolov, ki so povzročali razpore. Četudi ne zagovarjam moškega spola, ker jih je mnogo, ki sploh ne vedo, kaj se pravi dostojno živeti v zakonu, ne priznam pisanja ločnih žensk, ker bolj upoštevam rak radi mačke, če ji človek stopi na rep...

Pri vsem tem priporočam pridnim ženicam, da bi se zbrale s hribov in dolin ter kansaskih pustinj, ter si ustanovile svoje glasilo, pa magari če bi mu dale ime nekdanjega starokrajškega lista "Osa". Sicer pa, če bo "Prosveta" tako napredovala s gradivom, bo v kratkem vas njihova.

Vsač treznomislci rojak ali član S. N. P. J., bo priznal sedanje pisanje v Prosveti ne bo rodilo dobrega sadu, paš pa vabuja mrinjo do lista. Šilhal sem že izraščanje par naročnikov dnevnika, da ga bodo ob priliki odpovedali. Dejstvo je, da čtivo kot je sedanje bo v marškatari do sedaj složno živeli družini povročilo prepri, kar se še sedaj opaša. Upam, da bo članstvo S. N. P. J. zahtevalo, da se kolone v listu porabijo za boljše čtivo, ki bo prineslo izobrazbo in poduk, kako priti v okom današnji mizeriji, katera je kriva obilnih razporok. — Martin Smolnik.

INFLUENZA ZAHTEVALA MNOGO ŽRTEV.

New York, N. Y. (Jugosl. odd. F. L. I. S.) — Po poročilih zavarovalne družbe Metropolitan Life Insurance Co. se je število smrtnih slučajev v mesecu januarju povečalo za devet odstotkov nad onim v istem času minulega leta. To je pripisati epidemiji influence in pljučnice, ki se sedaj čedalje bolj širi. Razmerje smrtnih slučajev je znašalo takom meseca januarja 10,5 za vsakih 1000 prebivalcev, kar je največja umrljivost za mesec januar, odkar je 1. 1919. razmajala velika epidemija influence. Tekom meseca januarja je zaznamovali tudi najvišje dosežanje razmerje smrtnih slučajev v tem mesecu valed avtomobilskih nesreč.

Razmeroma visoko umrljivost tekom omenjenega meseca pa je večji del pripisati povečanemu številu žrtev, ki sta jih zahtevala influenza in pljučnica, kakor tudi večjemu številu važnih organizacijskih bolzani, kakor n. pr. srčne boleznij; pri sedanjih influenca je namreč opaziti kakor pri prejšnji, da pospešuje neposredno influenza smrt tudi valed družinskih organizacijskih bolzani.

Letošnje nenavadno širjenje influence bolezni so najpraj opazili v različnih južnih državah, slasti v obeh Carolinah, Georgiji in Tennesseeju. Bolesnj je tamkaj sedaj še doseglja svoj višek, ali širiti pa se je zdaj začela ne le v sedanjih državah, nego tudi drugod v deželi, na pr. v državah Connecticut, New York, New Jersey, Ohio, Illinois, Michigan, Wisconsin, Nebraska, Kansas, Texas in nekoliko manj pa v Wyomingu, New Mexicu, Oregonu in Californiji. Mesta Baltimore, Washington, Cincinnati, Chicago, Columbus, Detroit in druga sporočajo precej smrtnih slučajev valed influence in pljučnice. Ravnotako se je umrljivost radi teh vzrokov povečala tudi v newyorškem mestu.

PASTOR JE VSE DOBRO VIDEL, KAR JE VIDEL.

Indianapolis, Ind. — Tukajšnji pastor rev. Charles Winders je slutil, da ni vse v redu v burleskani, ki se šopirijo v nekaterih gledališčih. Da se prepriča, je šel sam v gledališče in se dobro ogledal. Potem je šel na sodnijo in zahteval, da se dotično gledališče takoj zapre.

Pastor je na sodišču vse natančno razložil in demonstriral, kar je videl.

"Plesalka Jessie je imela zelo malo obleke na sebi. Do tukaj (pastor je pokazal na mesto nad kolenom) ni bilo nič obleke. Kazala je nrg hrbet in prsi (zopet je pokazal, kje so prsi) so bile tudi razgaljene. Plesala je pohujljivo takole (pastor je pričel pred sodnikom migati s kolki na vse strani) in potem se je z roko gladila takole (zopet je pokazal). Enkrat se je spustila na kolena in — (poslušaleci so radovedno istegnili vratove) — in delala je takole — (Pastor je pokleknil in pokazal, kaj je delala)."

Ko pastor končal z demonstracijami, je imel sodnik popolno sliko o pohujljivem dirindaju zapeljive plesalke.

TO JE BILO V WASHINGTONU, NE V BERLINU.

New York, N. Y. — Federated Press. — "Če ne more moštvo tega toga ostati tukaj živo, bo ostalo tukaj mrtvo. Na vsak način mora ostati tukaj. Če bi se kdorkoli la-tega ali onega vrocka poizkušal predati, bo ostal tukaj — mrtev."

Pisec teh vrstic morda ne ve, kako se to piše ali glasi v nemščini. No, saj to tudi ni potrebno, ukazi niso pisani v nemščini — če jih ne prevedo Nemci, da pokalejo kajzerjevimi vojakom, na kak način so poveljniki njihovih sovražnikov uveljavljali disciplino. To so bili ukazi, ki jih je tadal maj. gen. John F. O'Ryan za moštvo streljnih pušk v 27. diviziji ameriške armade, ko se je divizija s angleškimi četami bojevala na nemški fronti.

Kaj naj pomeni ta vest danes? Morda nič, in morebiti pa precej, zelo veliko.

V mesecu septembru, 1919, je bil general O'Ryan za pričlo pred pododsekom sveznega senata. On je dejal temu komiteju, da so bili vojaki obsojeni na dolge zapovzato, ker so hoteli vojaške oblasti z njimi ostražiti ostale. Prideljal je, da je bil ta način discipline edini smoter armadnega postavnega sistema.

To je bilo v Washingtonu 1. 1919., ne pa v Berlinu 1. 1917.

Tri leta so minula. Isti general O'Ryan pravi v nekem članku, ki je pravkar izšel, da je francoski vpad v ruhrsko območje upravičen in potreben. Ali v isti sapi pa pravi, da bo francoski vpad v Ruhr rodil nova sovražna in nadaljna kopnenja po maščevanju na strani mnogih med nemškimi narodom.

Sedaj pojdimoz nazaj v leto 1919. Dne 31. marca v tistem letu je isti gen. O. Ryan, ki je izdal voljele, da mora biti vsak vojak, ki bi se iskušal iz tega ali onega vrocka predati sovražniku, na mestu ustreljen, govoril o tem, kaj postopati s delavci v privatni industriji:

"S stališča delodajalcev je smatrati delavske stavke za kolektivno nepokorščino. Ali bi se jih dalo odvrtiti s tem, da bi si delodajalci izposodili en list iz armadnega zakonika!"

Potem postane nekoliko humorističen-seve nehote.

"Njihovo vojaško življenje," pravi govorci o povrnjenih vojakih, njihovo potovanje v tujini, nevarnosti, ki so jih prebili, vse to jim je razširilo duševno obzorje ter naredilo iz boljše Amrečiane, kakor pa so bili poprej, preden so se uvrstili pod zastavo.

Par dni pozneje pravi gen. O'Ryan tole:

"Naj bo stvar še tako praviša, vojaško življenje na fronti zmanjšuje boljše vojakovo čustvovanje. Če je le kateri vojak prišel in se vojne boljki, kakor je bil, ko je utopil vanjo, je to kljub in ne radi vojnega izkustva. Vojna je zanikanje krščanstva in vseh najsvetejših stvari v življenju. Vojna povzdiguje silo in se pase na lažeh."

PODATKI O OSEMMESEČNIH PRISILJEVANJU.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Tekom prvih osmih mesecev tega fiskalnega leta je v cellem dospelo 249,535 tujcev v Združene države, in 108,268 jih more biti še pripuščenih v ostalih štirih mesecih, kakor poroča delavski department.

Približno 3% priseljencev je vpisanih med poklienit razred, 12 odst. je izvežanih delavcev, 23 odst. navadnih delavcev, 22 odst. raznega poklica in 41 odst. pa jih je, ki nimajo nobenega pravega poklica. Med te zadnje so prišteti otroci in ženske.

V mesecu januarju tega leta je bilo pripuščenih 28,773 tujcev in 4,232 pa deportiranih. Od teh jih je prišlo 15,661 iz Evrope, 554 iz Azije, 21 iz Afrike in 12,000 iz dežel zapadne poloble.

Dežele, ki so še isčrpale svoje kvote za to fiskalno leto, so: Belgija, Čehoslovakija, Grška, Ogrska, Italija, Luksemburška, Poljska, Portugalska, Rumunska, Španska, Petestina, Sirija, Turška, Afrika, Atlantsko otočje, Avstralija in Nova Zelandija.

DEVET OREB ZGORELO V UBOŽNICI.

Buffalo, N. Y. — Sedem žensk in dva moška sta zgorela v okrajni ubožnici v Hornellu, katera je požar uničil do tla 15. t. m.

Iz delavskoga sveta.

(Federated Press.)

Industrijski unionizem. Delavska federacija v državi Montani je na svoji letni konvenciji, ki se je vršila te dni v Great Fallsu, soglasno sprejela šikajsko resolucijo za amalgamiranje strokovnih unij v industrijske unije, pa ena unija za vsako industrijo. To je že dvajseta državna federacija, ki je sprejela amalgamacijsko resolucijo. "The Butte Bulletin" ostane uradno glasilo federacije. Bodoče letne konvencije se bodo vršile v decembru namesto v marecu.

V St. Louisu stavkajo tiskarski delavci, ki so organizirani v tipografski uniji št. 8. Zvezni sodnik Paris je izdal proti njim začasno prepoved, da ne smejo postavljati stavkovnih straž.

Stavka mehanikov v železniških delavnicah v državi Missouri traja že deveti mesec. Delavnice železniške družbe Missouri Pacific so najbolj prizadete. Mnogi stavkarji so si polakali delo v drugih industrijah.

Avstralski delavci v Rusijo. Iz Melbourne poročajo, da se je več skupin izučnih delavcev organiziralo za iskanje v Sovjetsko Rusijo. Delavci vzamejo seboj orodje in potrebne stroje.

"NEBEŠKI POSLANEC" POVEDAL O POTOVANJU NA MART.

Chicago, Ill. — Sodnik David in porotniki so se lahko naslajali ob povesti, kako je človeku, če gre na Mart, potem v nebesa in od tam zopet na zemljo. "Nebeski poslanec", o katerem smo poročali že zadnjič, jim je to povedal, preden ga je sodnik postal v ječo, ker je imel posla z dvanajstletno deklico Fanico, ko je prišel z boškim poslanstvom na zemljo.

"Ko sem se prvič pojavil na planetu, sem stanoval na Martu," je povedal "nebeski poslanec" Di Carmelo sodniku in porotnikom. "Tamkar sem bil pogožen in ubit. In stopil sem pred Boga, ki me je potem poslal na zemljo v spremstvu dveh angelov, da izvršim poslanstvo drugega Krista.

"Ko je bil Krist sojen pred Poncijem Pilatom in potem krišan, sem bil jas v zraku."

"Potem je tja naša druga sodba," je pripomnil sodnik David. "Da, prvič sem bil sojen pred Pilatom, drugič sem sedaj pred vašim velmožem."

"Ali je tudi kaj odvetnikov v nebesih?" vpraša sodnik David tega novega "Kristusa."

"Da," odgovori na kratko "nebeski poslanec".

"Pa nobenih državnih pravdnikov," je menil njegov zagovornik Edward Maher.

"Poslanec" je odkimal z glavo. Zdravnik dr. Hickson je poslušal vse to, in ko se je porota umaknila, je dejal sodniku, da je obtoženec norec. Sodnik David je izročil "poslanca" šerifu, in obravnava se je nadaljevala.

"Nebeski poslanec" je tisto noč prespal v navadni zemljanski ječi.

MALOMARNOST PRAVNEGA ZASTOPNIKA IN NEPRAKTIČNOST POSTAVE.

Hartford, Conn. — Že več kakor leto dni mora bivati normalna in zdrava ženska med norci in middletownskimi noriči. Noričnične oblasti nimajo pravice, da bi je izpustile na prosto, in reva mora ostati tamkar, dokler se ne izljubi pravdniku, ki ima to zadevo v rokah, storiti korake, ki so potrebni po postavi, da pride zopet omenjena ženska iz noričnice, če ne izda postavojača posebne stvarne odredbe. Pravdnik se do slej še ni ganil v tej smeri.

Noričnične oblasti pravijo, da je tozadevna postava zelo nepraktična, in zato mora marsikaka oseba, ki je popolnoma normalna in zdrava, bivati med norci. Postava bi mirala biti izpremenjena v toliko, da bi bilo noričnično vodstvo pooblašeno izpuščati ljudi na prosto, ko ozdrave.

NAČRT ZA TUJEREMSKO RAZSTAVO.

Chicago, Ill. — Albert Jennings je predložil na Lindblomovi višji šoli nov načrt za obhajanje dneva, na katerega je bilo sklenjeno premirje. Principal Keeler ga je odobrila.

Med 4.000 dijaki bo moral vsak označiti svoje narodnost na karti. Te karte bodo potem odbrali po navedenih narodnostih. Nato bodo jeli nabirati vse mogoče podatke in predmete, nanašajoče se na umetnost, literaturo, običaje in navade, ki so jih priseljenci prinesli s sabo v Združene države iz svojih rojstnih krajev.

Vse to bodo potem pokazali na razstavi v tisti šoli tokom tedna okoli 11. novembra v tem letu.

Tovor človeških oces pride v Ameriko.

Berlin. — 13.000 človeških oces je na poti z Dunaja v St. Louis, Mo. Nenavadna zbirka je bila lastnina profesorja Ministersteinerja, ki je vse svoje življenje zbiral izredna človeška ocesa — križogleda, sanjava itd. — na dunajski kliniki v interesu znanosti. Ko je profesor umrl, je bila zbirka prodana univerzi v St. Louisu, kjer bo v medicinskem laboratoriju služila študijam medicincev. Tukajšnji nemški organ zdravnikov piše, da je zelo žalostno za srednjo Evropo, ko je morala ta dragocena privatna zbirka biti prodana Američanom.

Obtok nemških papirnatih mark znaša štiri milijone.

Berlin, 16. marca. — Poročilo državne banke se glasi, da obtok mark v papirju znaša danes več markov štiri milijone mark. Tiskarna, ki jo štiri milijone mark. Tiskarna, ki jo štiri milijone mark. Tiskarna, ki jo štiri milijone mark.

Obtok nemških papirnatih mark znaša štiri milijone.

Berlin, 16. marca. — Poročilo državne banke se glasi, da obtok mark v papirju znaša danes več markov štiri milijone mark. Tiskarna, ki jo štiri milijone mark. Tiskarna, ki jo štiri milijone mark.

POJEDEL 27 ŠLICO IN 12 KORB. PA SE ŽIVI.

Parsons, Kans. — J. A. Magre, star 35 let, je pojedel sedemindvajset šlice, pa je vendar še pri življenju. Podvrzel se je operaciji, na kateri mu je zdravnik odstranil srebrne šlice, eno navadno in pa dvajset igel iz medi. Ta človek je bil ugank zdravnikom več mesecev. Zadnje sredo pa je opazila bolniška sestra, kako je možakar s slastjo pogoltnil malo srebrno šličko. Nato so ga nemudoma preiskali s Xžarki ter zasledili v njem kar cel šliček. — Človek je moral imeti izobren želodec.

DVA RUDARJA UBITA.

Picher, Okla. — V rudniku Old Buffalo Mine sta bila v sredo dva rudarja ubita, dva pa težko ranjena, ko je nanje padla skalnata plast.

Lenin je boljši.

Moskva, 16. marca. — Včerajšnji uradni buletin naznanja, da se zdravstveno stanje Lenina dnevno izboljšuje. Temperatura in litijska arca je normalna.

Volitve v Palestini.

Jeruzalem, 16. marca. — Pri volitvah v Palestini, ki so se vršile zadnje dni, je bilo izvoljenih 128 mohamedancev, 23 Judov in 22 kristjanov v sbornice volilnih moč. Arabci so bojkotirali volitve.

Mušolčni sanja o osvojitvi.

Rim, 15. marca. — Ideja italijanskega imperija po starem rimskem vzgladu prihaja vedno bolj v ospredje. Fašistiški listi in celo vladni krogi govore o bodočem "italijanskem cesarstvu". Fašisti se sicer zavedajo, da se ideja ne uresniči še tako kmalu, toda duh je tukaj in ambicija raste, da se vrnajo dnevi, ko je bilo Sredozemsko morje italijanska jaso. Ta teden je začel v Rimu izhajati tednik s imenom "L'Imperio" (Cesarstvo).

Potres obiskal Dalmacijo.

Rim, 15. marca. — Potresomer v Neaplu je danes xjutraj zasnamoval močne potresne sunkne, ki so se pripetili okraj Jadranskega morja, najbrj v Dalmaciji ali Albaniji.

Washington, D. C. — Potresomer na tukajšnji georgetovskuni univerzi je v četrtek xjutraj zaluznemoval potres, ki je trajal pol ure. Sunki so bili oddaljeni kakih 1600 milj od Washingtona.

32 Rusov obojenih v zapor, eden na smrt, ker so kradli ameriška šivila.

Moskva, 16. marca. — Trije Rusi so bili obojeni na smrt in 30 drugih v zapor pred posebnim vojnim sodiščem, ker so kradli šivila in zdravila iz skladišč Ameriške pomožne uprave. Dvema obsojencema na smrt je bila kazen takoj sprejmenjena v deset let ječe, toda eden mora umreti. Obsojenci so večinoma vojaki, ki so stražili skladišča.

General Vrangeli se pogreza.

Pariz. — General Vrangeli, ki je bil zelo bogat, dokler je bil na Krimu, je danes v veliki bedi. Njegova žena je prodala svoje zadnje dragulje za nakup živil, sin je šel delat v tovarno, hči pa je postala šivilja.

Gverilska vojna na Irskem.

Dublin, 16. marca. — Dva vojaka sta bila ubita v Dublinu in en vojak ter en republikan je bil ubit v Charlestownu pri večerajšnjih spopadih. Republikanski minister za notranje zadeve je razglasil splošno žalovanje, ki ima trajati 3 dni radi zadnjih eksekucij republikanov. Pristajali republike ne smejo posetiti gledališč in nobene druge zabave. Republikanci, katere je angleška policija polovila v Londonu in drugje v Angliji in jih poslala na Irsko zadnje nedelje, so bili zaenkrat internirani.

Letošnji bicikelj — največji sport na Angliškem.

London. — Najnovejši sport, ki se obeta za letošnje poletje, je letošnji bicikelj. Avijetik Walter T. Blake piše v "Daily Newsu", da se je letošnji bicikelj izvrstno obnesel in zdaj jih izdelujejo v velikem številu, ker je pričakovati veliko sahtevo po njih. Bicikelj bo stal okrog tisoč dolarjev in bo tako majhen, da se lahko shrani v stanovanju. Letel bo z brzino 45 milj na uro.

FRANCOJA JE HLADNA NA PRAM POUDBI NEMCEJE.

(Nadaljevanje s prve strani.) ustrelila tri Nemce, ki so hoteli udreti v skladišče v Beckinghausenu. Tako se glasi francosko poročilo.

Francozi nadaljujejo z zaplenbo koksa v Westerholdtu. Na delu imajo 200 delavcev, ki nakladajo koksa, zraven pa stoji bataljon vojakov.

Trditve Nemcev, da sta bila francoski častnik in mehanik ubita zadnje soboto od njihovih lastnih rojakov, so vedno bolj verjetne. Ravno tisto noč sta izginila dva francoska vojaka v Bueru in do danes ju še niso našli. Vojaka sta pripadala letniku, ki je imel biti demobiliziran 1. marca, toda okupacijska Ruhra je podaljvala službo teh vojakov, ki so radi tega jezni in kažejo znake nepokorščine. Prav lahko je mogoče, da sta se vojaka maščevala nad častnikom in njegovim tovarišem radi podaljšane službe in potem desertirala.

Francozi vstrajajo pri odbolnitvi, da so nemški nacionalisti, organizirani v tajnih gverilskih tolpah, izvršili dvojni umor.

V Bueru so bili včeraj novi izgredi in dva Nemca sta bila ranjena.

Berlin, 16. marca. — Dva nemška policista sta bila v pondeljek eksekutirana v Bueru. Eksekucija se je izvršila v prisotnosti dveh francoskih častnikov in dveh protakov.

PROCES PROTI FOSTERJU JE EDVAJ V TIRU.

(Nadaljevanje s prve strani.) nemškega kajsarja in potem s pomočjo zaveznikov strmoglavila socialiste s krvavim nasiljem. Ljudstvo v New Yorku je isvolilo pet socialistov v legislaturo, toda politični nasprotniki so vrgli socialiste iz sbornice.

To je zgodovina — je rekel Gray in vprašal porotnike, če bi imeli predpode proti moju, ki va in uči to zgodovino ter na podlagi iste sklepa, da je sila neločljiva od velikih socialnih isprememb.

Burnsovih privatnih detektivov kam margoli v St. Josephu in okolici. Država Michigan je te dni poplavljen s propagando proti Fosterju in tovarišem. "The Detroit Saturday Night", tedenski organ odprtodelavniških korporacij, je prinesla v zadnji številki strupen napad na Fosterja in druge obtožence. Članek navaja fantastične obdolžitve, ki jih je dala Burnsova agentura in posiva javnost, da ne sme izkazovati obšencem najmanjših simpatij.

KMETIJE STRAŠNO OBREMENJENE.

Washington, D. C. — Kmetije Združenih držav so po presadnih trgovskega departamenta obremenjene s ogromnim vpisanim dolgom, ki znaša blizu osem milijard dolarjev. Ta dolg je večji kakor 13,3 odstotka celokupne vrednosti vse kmečke zemlje v državi.

GOSPODINJSKI KOTIČEK.

Kadar kuhaš jabolka, se jih nikdar ne dotikaj s jeklenimi vilicami ali jeklenim nožem! Rabi posebren nož, leseno šličo ali lesene vilice, kadar ti je treba premešati to hranó. Drugače bo imela jed trpek in grenak okus.

Čeprav je sol izvrstna reš, da jo denel v vodo, kadar pereš barvano blago, ali nikakor pa ni dobro deti soli v roko, kadar pereš črno blago. V takih slučajih je najboljša pralna soda, v katero pomešaj dve ali tri šličke boraksa.

Sita nikoli ne ispiraj s milom! Rabi sode ali amonijo s pomočjo trde krtače!

Namesto da deval papir na kuhinjske police in v misne predale, rabi rajši bele oljnato platno, pa boš videla, kako lepše bo izgledala kuhinja. Platno se da laše o-mašiti s navadno čisto pa malo mokro eunjo.

Dobre se je osnažil.

Nek govornik, ki so ga na shodu silno motili s medklicel, je jezen zaklical:

"Kakor hitro odprem usta, ališimikakega osla, ki govori!"

Neprijetno iznenadenje. Pred kratkim se je oženil v Rimu mlad možki s osemnajstletno igralko. Far dni po poroki pa je izvedel, da ima njegova "mlada ženka" že 15 let starega siga.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Izbora: 17. Junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calnar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 21, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila John Zverlich, upravitelj glasila Filip Godina. POROTNI ODSEK: John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martha Zelenkova, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Turek, Box 52, Hendersonville, Pa., John Gortch, 414 W. Hay St., Springfield, Ill. BOLNISKI ODSEK: OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambruhl, Box 286, Moon, Run, Pa., John Grobelj, 14231 Fugger Ave., Cleveland, O. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulzer, Box 104, Grass, Kans., in njegovim Mas Marc, Box 168, Buhl, Minn., in njegovim Mike Engel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah. Nadzorni odbor: Frank Zalta, predsednik, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrah, 5900 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio. Združitveni odbor: Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Josko Oves, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Shuh, 8404 Orton Ct., Cleveland, Ohio. VARNIŠKI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6232 St. Clair Av., Cleveland, O. POŠTA—Korespondenca s gl. odborom, ki dolaja v glavnom uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se pošljejo Predsedništvu S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNISKE PODOPRE SE NASLOVE: Bolnišni list št. 5. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki so tišnje gl. izvršiteljnega odbora in Jednote vsebe se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vse prišilbe glede poslovanja s gl. izvršiteljnem odborom so naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, šigar naslov je zgoraj. Val prišilbe na gl. porotni odbor so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill. Val dopisi in drugi opisi, naznanila, oglasi, napovedila in opisi vse kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Spot štirje Irot eksekutirani.

Dublin, 16. marca. — Štirje republikani so bili ustreljeni v gradu Drumloe. Umrli so med klici: Živela irska republika!

NARAVILO IN KAVALA.

Z žalostnim sročem naznanjam sorodnikom, sročcem in prijateljem žalostno vest, da nam je nemila smrt ugrabila našo preljubo hčerko

ROSE PERENIC

v starosti 9 let in 15 dni. Zbolela na osepnicah, nakar se jo je lotila še plućnica, kateri je tudi podlegla in umrla dne 3. marca, 1923 ob poltirnih popoldne. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti dne 5. marca na katoliško pokopališče na Noblestown, Pa. Hvala botri pokojnice Mrs. Robie Železnik, ki ji je lajšala njene zadnje ure skoz ves teden dni, ker je tako želela imeti jo pri sebi pokojna naša hčerka. Hvala tudi njenem soprogu Mr. Ferdinandu Železnik za ves njegov trud in sočutje z nami, ter za krasni darovani venec, katerega sta ji položila v zadnji spomin. Hvala tudi stanovalcem pri Železnikovi družini za ves trud in za čas, ki so ga prečuli pri pokojnici. Hvala Mr. in Mrs. Jožef in Mary Župančič za njih pokriovalnost in trud, ter nam tolažbo v tušnih urah. Lepa hvala Franku in Justinu Novaku za krasni venec in sočutje z nami. Enako hvala tudi vsem stanovalcem pri družini Novakovih za večere, ki so jih prečuli pri pokojnici. Hvala Antonu Slugo, ki nas je tolažil in bil v pomoč. Lepa hvala tudi družini Leskovec, ki so tudi prečuli pri pokojnici in nam bili v tolažbo, nadalje hvala Franku Žeka in njegovim soprogi, enako lepa hvala družinam Šorletovi, Znajderjevi, Pavlovčevi, Žabkarjevi in Kočjani za pomoč in tolažbo. Hvala lepa Martin Bobniču iz Hilsa in Franku Strausu iz Avelia, Pa., ki sta prišla posloviti se od naše hčerke. Najiskrenejša hvala družstvu št. 265, S. N. P. J., katerega je bila pokojnica članica v Mladinskem oddelku, za krasni darovani venec in za veliko ydelelbo s društveno zastavo na čelu pri pogrebu, kot v zadnji pozdrav svoji članici. Lepa hvala tudi sročdrugim in sročručicam za sprejem naše hčerke k zadnjemu počitku. Zahvaliti se moramo tudi zdravniku Dr. L. M. Carrell iz Hickory, Pa., ki se je na vro mod trudil, da bi jo ohranil še pri življenju, kar pa je bilo vse zamanj in ker je sočustvoval s nami kot za svojim lastnim otrokom. Še enkrat naša najlepša hvala vsem, ki so jo obiskali ob mrtvaškem odu in se vdeležili pogreba. Tebi, draga naša Rosie, pa želimo, pošivaj mirno in lahka naj bude tibi ameriška gruda. Zaljubljeni ostanli: Peter in Rozalija Perenič, stariši; Frank, Joseph in John, bratje; Matilda Perenič, sestra. Southview, Pa.

LEPA PRILIKA

se nudi dekletu, vdovi ali tudi divorsanki, ki pa mora biti naprednega mišljenja in mirnega značaja. Jas sem ostal sam a trniti otroci, ker me je moja žena pustila še pred šestimi leti. Če katere veselil skrbeti za mene in otroke, ter opravljati hišna dela, naj se obrne pisмено na spodnji naslov. Plačam \$30.00 na mesec, hrano in stanovanje. Povrnem ji tudi vsenje stroške ako bude ostala dalje časa. "Vdovec", 2657 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

V SVRHO ŠERITVE

Bi se rad seznanil s Slovence poštenega značaja, tu ali v stari domovini rojeno, stare 18 do 25 let. Jas sem po poklicu mehanik, živem v malem mestu in star 29 let. Vsa pisma je poslati na naslov "A. C. D.", 2657 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

DELO DOBI KROJAC

bodisl Slovence ali Hrvat, oglašate se osebno ali pisмено za druga pojasnila in plačo na naslov: Steve Lovrek, Custom Tailor, Gallup, New Mexico. (Adv.)

PRODA SE tri-nadstropna is

opeke sezidana hiša na Racine ave., blizo 19. ulice. Plinova rasvetiljavn. Stane samo \$6000. A. Gorecki, 1539 W. 19th St., Chicago, Ill. Telefon Canal 1875. (Adv.)

POTREBUJEMO dekle za splošno

hišna dela, mala družina. Oglašite se na 6530 Dalzell Place (Tel. Hazel 3271), Pittsburgh, Pa.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebšline. Poštvajte in se pripravite, da je doma pri vas, kuhani vedno le najboljši in najskupni. Dobiti je tudi shemo sodov, steklenic in raznih loncov, itd. Mi vam dostavimo naročilo po paški, točno v vse kraj. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalno Selennine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

DOMAČE PREKAJENE MESENE KLOBASE

s finim žencosnovim okusom, vanj jih ljubim, imamo že na stotine zadovoljnih odjemalcev. Zeleni, da se Slovenci bolj seznanijo s svojim lastnim klobas, zato plačam jas poštnino v vse kraje Amerike, ako naročite 25 funtov ali več. Cena je \$5c za funt. Naročite takoj predno posbita. Ne pošiljajte denarja, plačate potem ko sprejmete blago. Ako bi vam klobase ne ugajale, pošiljate jih nazaj, na svoje stroške in vanj eun vrnem, ali pa pošiljem drugo klobaso ljubov sami želite. Pišite le danes: JOSEPH LESKOVAR, 610 — 14th St., Racine, Wis.

Najnovnejši Leninov članek.

Moskva. — Lenin je pred kratkim priobčil v "Pravdi" članek, ki se glasi:

"V sedanjem sistemu mednarodnih odnosov je ena država v Evropi pod peto drugo — zmagovalcev, ki so v stanju dati nekaj koncesij potlačeni razredom in s temi koncesijami zadržati revolucionarno gibanje ter ustvarijo navidezni socialni mir.

Na drugi strani pa je več orientiranih držav, zlasti Indija in Kitajska, katere je imperialistična vojna vrgla popolnoma iz tira. Razvoj teh dežel se končno vrši po splošnem evropskem kapitalističnem načrtu. Splošno evropsko kipeenje je pričelo v teh deželah in vsemu svetu je lahko jasno, da so bile potegnjene v proces, ki neizogibno vodi v krizo vsega kapitalističnega sveta.

Kakšne taktike se moramo mi lotiti s ozirom na rezultat tega svetovnega atremljenja? Skrbno moramo graditi našo državo in obdržati vodstvo delavcev nad kmeti, obenem pa povečati zupanje kmetov ter skrajno varčevati. Naša težava je, ker se je kapitalizem posrečilo razširiti svet. Razseplenje je toliko bolj kompleirano vsled dejstva, da Nemčija, najkulturnjša država v kapitalističnem razvoju, ne more naspiti, da bi se dvignila na noge.

Vse kapitalistične sile na zapadnu prele na Nemčijo in nočejo ji dovoliti, da bi se opomogla. Na drugi strani je ves vtok s sto in sto milijoni izkoriščanih proletarcev potisnjen na zadnji klin sloveske potrpežljivosti.

Namen tega članka ni, baviti se v neizogibno zmago socializma, pač pa je pred nami vprašanje, kaj nam je storiti, da preprečimo vsak korak zapadnoevropskih protirevolucionarnih sil, ki je namenjen proti nam. V vrhu, da si zagotovimo eksistenco do prihodnjega vojnega konflikta med protirevolucionarnim imperialističnim napadom in revolucionarnim nacionalističnim vzhodom — med najbolj civiliziranimi državami na svetu in nasadnjajskimi orientalskimi narodi, ki pa tvore večino

— mora biti ta večina civilizirana. Ali se moremo izogniti konfliktu s imperialističnimi državami? Ali se poostre nasprotstva med imperialističnimi državami tako, da nam dačo oddih, kakršnega smo dobili radi diferenc med Ameriko in Japonsko?

Mnoga vprašanja drže k rešitvi tega problema. Kapitalizem sam prisihi veliko večino sloveskega rodu na boj. Izid tega boja zavisi od dejstva, da Rusija, Indija, Kitajska in druge orientalske države predstavljajo večino svetovnega prebivalstva. Ta večina je že pogrnjena v boj. Rač tega je končna zmaga socializma zagotovljena brez vsakega vprašanja.

Medtem pa imamo opraviti s problemom: ali lahko vzdržimo, dokler zapadnoevropske države dokončajo svoj razvoj k socializmu? Razvoj ne dozori povsod enako, pač pa pride kot rezultat izkoriščanja ene kapitalistične sile po drugi kapitalistični sili. To izkoriščanje pa vpliva na ves orient, kjer revolucionarno gibanje ne bo moglo čakati dolgo časa.

Zanemarjati davčno dolžnost je nevarna stvar.

New York. — (Jugoslavanski oddelak F. L. L. S.) Federalna davčna oblast (Bureau of Internal Revenue) ima na razpolago nešteto virov za informacijo, da li je kdo zamudil prijaviti svoj dohodek in plačati dolžni dohodninski davek. Vsak delodajalec kompanija ali druga oseba, ki je tekom leta 1922. izplačala komu \$1000. ali več na plačah, mezdah ali drugače, mora to prijaviti davčni oblasti. Te prijave se natančno priravnavajo z davčnimi prijavami posodincev, da se ugotovi, da je vsak, ki je dolžan prijaviti svoj dohodek, to zares tudi storil. Tekom fiskalnega leta 1922 so zasačili 164,404 oseb, ki niso bile opravile svoje davčne dolžnosti, in istih se je od istih čes 15 milijonov dolarjev na zamudnih davkih.

Kdor zamudi prijaviti svoj dohodek (file an income tax return) zapade globi od ne čes

\$1000. Zamuditelj utegneje povrh tega povzitati dolžni davek za celo četrtino, ako ni v stanju opraviti svoje zamudo. Kdor pa namenoma ne prijavi dohodka in ne plača davka-ob pravem času, utegne biti kaznovan s globo od ne čes \$10,000, ali s zaporom od enega leta ali z obema. Kdor pa s hoče odtegniti plačilo potom goljufive prijave, zapade globi od ne čes \$10,000 in mora plačati poldrugokrat toliko davka, kolikor bi bil moral prvotno plačati.

Inozemci si morajo razun tega zapomniti, da morajo ob odhodu iz Združenih držav dokazati, da so vzadostili davčni dolžnosti. Kdor ni ob pravem času plačal dolžnega davka, mora to poravnati pred svojim odhodom in plačati globo; še le potem sme odpotovati.

Proces proti Fosterju in tovarišem.

St. Joseph, Mich. — Porota še ni bila sestavljena, ko je bilo končane zasedanje sodišča v četrti zvečer. Ispraševanje porotnikov je vedno bolj zanimivo. Odvetniki države in zagovornišva so v neprestanem konfliktu glede zastavljenih vprašanj. Zagovornišva bi rado vedelo, kaj porotniki mislijo o revoluciji in pravičnem ljudstvu do revolte, državno pravdnništvo pa noče, da bi porotniki dobili jasne pojme o teh problemih.

Med odvetniki, ki zagovarjajo obtožence, je tudi — akoro neverjetno, toda resnično — Humphrey Gray, milijonar in velik podpornik cerkve iz Benton Harborja, ki se je sam popudil zagovorništvu v prepričanju, da protisindikalistični zakon krši v ustavi zajamčeno svobodo govora, tiska in zborovanja, radi česar ne bi smel biti nikoli sprejet.

Gray je vprašal porotnike, če mislijo, da je revolucija vsi potrebna in če vedo, da so mnogi revolucionarji iz prošlosti, ki so priporočali nasilje proti obstoječi vladi, danes glavni močje. Vprašane je odgovoril, da ne verjame tega in na pomoč mu je prišlo tudi sodnik White, rekoč, da pravica revolucije ni nikdar obstajala. Gray je nato prečital "Pro-

glas neodvisnosti" in vprašal porotnika, če je historični ameriški dokument protizakonit in dali so oni, ki so podpisali dokument, imeli prav ali ne. Državni pravdnik je ugovarjal, da "Proglas neodvisnosti" ni noben zakon. Gray je nato hotel prečitati pismo Thomasa Jeffersona o tej zadevi, toda sodnik je to preprečil, češ da Jeffersonovo mnenje o revoluciji ne spada sem.

Pismo iz Rusije.

Moskva. — (Federated Press. Piše Robert Dunn.) — P. P. Cosgrove, ameriški direktor kuzbaške kolonije v dolini Kuznee, je došel v Moskvo in poročal, da so razmere v koloniji veliko bolje kot je bilo pričakovati. Inženirski program dela v Kemerovu in v Našeženskovi jeklarni napreduje povsem zadovoljivo.

Cosgrove tudi poroča, da so "storije" o Kuzbasu — katere je zanesla v Ameriko skupina plačljivcev — povzročile veliko smeha in jeze med 400 ameriški kolonisti.

V koloniji ni bolezni, kakor je bilo poročano. Največ oseb, ki so bile bolne istočasno, je bilo sedem. To ni nič v primeri s drugimi ameriški skupinami, ki se nahajajo zadnje dve leti v Rusiji na pomožni mali rekonstruktivnem delu.

Cosgrove je prinesel seboj pismo McDonalda, rudniškega delovdja, ki piše med drugim: "Kot delovodja sem na vseh esjah rudarske organizacije in se vedno posvetujem s rudarji o problemih dela in produkcije. Reči moram, da do danes še ni bilo niti enega slučajja konflikta med delavci in upravo. Ves tehnični štab simpatizira s delavci in odobrava ideje ter cilje delavskega razreda. Rač tega ni vzroka za spor."

McDonald piše dalje, da je stanovanjska kriza končana in prihodja sima najde koloniste v dobrih hišah in komfortu. Vsak dan se položaj izboljšava.

Sovjetska vlada je preskrbela kolonistom toplo zimsko obleko za sibirsko zimo. Dobili so kožuhe in ovčje kože in suknene škornje.

Naročite "Prosveto" vašemu sosedniku ali prijatelju v stari domovini.

Zgodovina I. 1918. v novi luči.

(Dalje)

III.

Treba imeti pred očmi, da ste bili tedaj, I. 1918., tu dve južno-slovaški državi: Srbija s svojo vlado, tedaj na Krfu in Jugoslavija s svojim Narodnim Večem v Zagrebu. V imenu prve se je pogajal v Ženevi Nikola Pašić, v imenu druge dr. Korošec. Šlo pa je za ujedinenje obeh držav v eno. O teh pogajanjih je poročal Pašić srbski vladi na Krf iz Ženeve 27. oktobra 1918.

Po daljšem posvetovanju smo prišli do sklepa, da se more manifestirati zajednica med Srbijo in Srbi, Hrvatji in Slovenci na ta način, da se ustanovi skupno ministristvo za tista opravila, ki so skupna kot so na primer pošil ministristva vojne, mornarice, financ, potem ministristvo za invalide, ujetnike, internirance itd. Ta nova ministristva se bodo bavila s posli, ki bodo skupna vsled ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Skupno ministristvo za zunanje zadeve bo postavljen od delegatov srbske vlade in Narodnega Veča v Zagrebu. Za sedaj je ugotovljeno, da bo šlo to ministristvo šest članov, a pozneje se to število lahko poveča.

Srbska vlada od svoje strani je določila tri in sicer: Mih. Gavrilovića, Ljuba Davidovića in Drago Pavlovića, a Narodne Veče v Zagrebu je imenovalo M. Čingrijo, Dušana Vasiljevića in Janka Brejca. Tako sestavljeno ministristvo bo položilo prisego kralju in Narodnemu Veču, a nastanilo se bo za sedaj v — Parizu.

Vsi člani se bodo pozvali v Pariz. To in tako sestavljeno ministristvo bo obznanjeno od strani srbske vlade kot ministristvo za naše sunanje zadeve. Tako sestavljeno ministristvo si be izbralo svojega predsednika in sunanjega ministra. Delo tega ministristva se bo kontroliralo tako od srbske vlade, kakor tudi od Narodnega Veča in se morejo njegovi posamezni člani menjati v sporazumu med srbsko vlado in Narodnim Večem.

Do tega sporazuma je prišlo, ker predstavniki naše opozicije in Jugoslavanskega odbora ter Narodnega Veča niso hoteli pristati

na to, da bi bil predsednik srbske vlade (to je Pašić, op. ur.), ako bi vstopil v to ministristvo, bil tudi predsednik tega skupnega ministristva. Pristali so, da more vstopiti sicer v to ministristvo, ne more pa biti njegov predsednik, temveč le podpredsednik. Na ta predlog v interesu srbske vlade in tudi po osebnem zavedanju, ker se je videlo, da jaz ne uživam zupanja niti naše srbske opozicije niti predstavnikov Narodnega Veča niti Jugoslav. odbora, — nisem mogel pristati. Vsled tega, ker ne vstopijo šefi, se je pristalo na sestavo zajedniškega ministristva. Gotovo so pri tem sodelovali isti rezoni in zavedanja, ki so se bila pojavila na Krfu, ko je šlo za sestavo koalicijskega kabineta. Pri poskuh na Krfu, ustvariti koalicijski kabinet, se je moglo ostati pri stari vladi, ako bi se koalicija ne mogla doseči, toda pri tem pokusu, ustvariti zajedniško ministristvo iz prvakov vseh strank Narodnega Veča in Jugoslavanskega odbora, se ni moglo ostati pri starem stanju, ker so največji narodni interesi zahtevali, da se stvori skupno telo, ki bo predstavljalo na sunaj kraljevino Srbije in Srbe, Hrvate in Slovence v bivši Avstro-ogrski in da se prepreči tako ali drugače nemili pojavi, da se nismo mogli sporazumeti in zediniti niti v tej največji stvari ter ustvariti zajedniško telo, ki bi predstavljalo celokupni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Med posvetovanjem smo dobili telegram od Vesniča (iz Pariza op. ur.), ki namanja, da predsednik francoske rep. želi, da se čimprej sporazumemo in obznanimo našega skupnega predstavnika in zastopnika. Po mojem mnenju gre v splošni vojni situaciji prednost vprašanja o sklepanju miru. Verjetno je, da bo Nemčija primorana sprejeti mirovne pogoje in da potem začne zavestniki s delom za vzpostavitev splošnega miru.

Italija hudo tajno agitira, a naši ljudje, ki ne morejo razumeti, da je to neprijateljska agitacija proti našemu edinstvu in ustanjaju ene močne države, stavlja takne pogoje, ki nemogočajo skupno in složno delo. N. pr. s tem, da mora doprinesiti Srbija dokaz, da more biti minister zunanjih del Slovence ali Hrvat in da ni potrebno, da bi se pri tem ozirala na svoje dostojanstvo.

(Konec prihodnjič.)

NJENA POT.
IVAN ZOREC.

(Dalje.)

Marija se je smejala in je povedala veselemu prijatelju materine naklepe.

"A kaj praviš ti?" je vprašal.

"Jaz, kakaj jaz!"

"Ali tudi ti tako misliš?"

"O, kako jaz mislim, veš dobro. Samo tako, kakor je, se mi zdi lepo."

"Kdo je nama porok, da tako ostane?"

"Ljubesen!" je vzkliknila in se ga je oklenila.

V njenem prsrčnem srcu je sladkobolestno trepetala vroča ljubezen. Bila je polna, vdanosti, kakor vsaka čustvena in ljubeča žena, ki misli v svoji neskončni poirtvovalnosti, da bi se brez nje ne ljubezni zrušil svet. Tudi njej se je gdelo, da ga ima šele zdaj prav prsrčno rada in bi mu ne mogla odreči prav ničesar, in da je bilo vse, kar je bilo prej, sama otročarija, prava nesmielnost. V globoki ljubezni kakor ob tih molitvi ga je hropenče gledala v sijajoče oči. In čim dalje ga je gledala, tem večje začudenje je vstajalo v zgornem kesu: Kako si mogla, si smela, čeprav samo na kratko dobo, pozabiti to svojo prvo, resnično in veliko ljubezen?

Kakor bi bila iskala blagega odpuščanja, se je mehko privila k Emilu in si je šelela, da bi ušla v njegovem močnem naročju, ker bi velika blaženost tako trajala na vekov veke.

Emil ji je molče bošal drobne kodre, ki so v obupu padali po belem čelu. In njenega toplega talasa je lahtela opojna miloba, ubirajoča njegove trepetajoče lvice v svijačo se korobače, ki so ga bili po zavreli mladi krvi. . . Poljubljal ji je radostno oči, ki so šarele v samozavestnem smagolavju, v ljubki jamici na licih in smejoči se polni ustni.

Ko je splahnil burni naval, sta se predrami la in sta se spogledala. In prvič jima je bilo, kakor bi se sramovala drug pred drugim.

"Ali si to rea ti?" so se šudile oči.

"Kaj ti si to?" so se širile druge.

Oba sta hkrati usmeknila pogled, ker ju je potalo groza neizogibne gotovosti, ki jima je pretila in nezasešenih oči.

"— in vendar ima tudi ljubezem svoj nujen konec!" je nazadnje dejal in blašeše pritisnili svoje lice k njenemu.

"Nikoli — ne sme —!" se je ustrašila.

"Kde pozna jutri?"

"Ljubezem gleda v neskončnosti!"

"Danes sem tu, jutri moram drugam; danes sem vesel in prost in tvoj, jutri se zgodi lahko kaj nesprotnega."

"Zgodi naj se karkoli: — jaz te ne zapustim! Kamor pojdeš ti, tja vodi tudi moja pot."

"Potem bi morala ubogati svojo mater in me potisniti v zakonske ojnice."

"Nočem tega! Tako bi te izgubila!"

"Nekaj bi pa le morala misliti na bodočnost."

"Tale blašena ura, tile sladki hipi so moja najlepša bodočnost! Njih se bom spominjala, ko bo življenje mlatio po meni, in bom srečna ob lepih spominih!"

"Všeč bi mi bilo, če bi bila nekoliko resnejša."

"Beži no — kakšen pa si!"

"Da, včasih mislim nekoliko trgoyako."

"Rajši te imam, če misliš po svoje, tako kakor včasih."

"Prav, prav. Ali, veš, smilil se mi, ko te premiljam."

"Smilim — zakaj?"

"Ker se bojim, da bo prav kmalu napačil dan, ko se ločita najini poti."

"Emil!"

"Oče mi piše, da bi prišel domov in prevzel trgovino."

"Moj Bog, tega mi nisi še nikoli pravil."

"Kaj naj bi bil segal v tvoj večeli, prešerni smeh? Počas mi postaja pa vendarle težko. Kaj bo s teboj?"

"S teboj pojdem! Saj ni drugače mogoče!"

"Ravno to je popolnoma nemogoče, vidiš? Moji stariši ne bi nikdar trpeli tega."

"Mislim, da jih ne bi šele ispraševala. Saj tudi mojih nisva."

"To je druga stvar, draga moja," je dejal nekoliko trde in jo je pogledal skoraj resno in strogo.

Kakor nož ji je šlo v srce: Moji stariši ne bi nikdar trpeli tega! — Kaj so njeni stariši tolike manj in slabši, da so to, kar je ona počenjala, morali prenašati?

Ali ta pomislek razaljene otroške ljubezni je bil kratak. Pregaala ga je lahkomielnost in prevzela lastna bridkost.

"Emil, moj Emil, imej usmiljenje s medoj!" je bridko zajokala in se ga oklenila še tesneje s obema rokama, kakor bi se bala, da ji še ta hip vzame milega prijatelja.

"Ne delaj mi krivice, Marijca! Kaj misliš, da je meni lahko ob vseh teh nujnih in neizogibnih mislih? Ali dolžnost, življenje, dom me kliče."

"In kaj naj rečem jaz? Kaj nisem tudi jaz imela dolžnosti do staršev in do sebe, do sebe, razumeš? Ali sem kdaj pomišljala, ko si me vabil za seboj? Mar nisem drvela v svoji vdani ljubezni in brez preudarjanja o dolžnosti? In kaj je dolžnost navsezadnje? Kaj je to? Ali ni samo puhla rečenica prostovoljne sužnosti. Zasužnjen človek, hlapec ima dolžnosti! Kdor pa hrepeni po lepoti in popolnosti življenja, ne pozna tega bremena. Samo šelja po užitku vseh življenskih dobrin je njegova edina in prava zapoved."

(Dalje prihodnjič.)

Zakaj naš narod zaupa svoje bančne posle nam

Zato ker smo včlanjeni pri Federal Reserve Bank, kateri mesečno poročamo vse naše poslovanje, ker je naša banka pod vladnim in državnim nadzorstvom kakor tudi Chicago Clearing House Association in posebno pa še, ker imamo sposobno in izvrstno uradništvo in upravni odbor, ker smo si v teku tridesetletnega obstanka, radi naše poštenosti in točnosti, pridobili zupanje za vse oddelke našega poslovanja.

VSAKI MORE PRI NAS

vložiti varno svoj denar,
kupiti prvovratne hipoteke (mortgage),
poslati denar na vse strani sveta,
kupiti parobrodne listke za vse prekomorske črte,
kupiti državne, mestne, okrajne in obrtne bonde.

Če ima kdo za krajši čas vložiti na obresti \$1,000.00 ali več, urediti kakine zapuščine, pooblastiti zastopnika svoje oporoke, ali pa urediti kako gospodarko transakcijo, ali če ima, naj bo še posameznik, društvo ali zadruga, denar za investirati, naj se vedno obrne na našo

NAJVEČJO, NAJSTAREJŠO IN NAJBOLJ POZNANO JUGOSLOVANSKO BANKO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH, KATERA IMA NAD ŠTIRINAJST MILJONOV DOLARJEV IMOVINE, in to je

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave. in vogal 19ste ulice
CHICAGO, ILLINOIS

KAPITAL IN PREBITEK \$1,250,000.00

BANCNA TRDNJAVA JUGOSLOVANOV V AMERIKI

